

3. *Психологічне дослідження творчого потенціалу особистості: монографія / авт. кол., наук. керівник В.О. Моляко. – К.: Педагогічна думка, 2008. 208 с.*
4. Леонтьев А.Н. *Деятельность. Сознание. Личность. – М.: Политиздат, 1977.*
5. Монтесорри М. *Метод научной педагогики, применяемый к детскому воспитанию в Домах ребенка. – М., 1993.*
6. *Slime toys contain toxic chemical – environment group. Published September 23, 2019 - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://news.mb.com.ph/2019/09/23/slime-toys-contain-toxic-chemical-environment-group/> (дата звернення 24.09.2019 р.) – Назва з екрана.*

УДК 373.2.016:796]:796.022

**Куценко О.В.,
Павленко О.І.**

*Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка
Науковий керівник – д.п.н., проф. Гнізділова О.А.*

ВИКОРИСТАННЯ НЕСТАНДАРТНОГО ФІЗКУЛЬТУРНОГО ОБЛАДНАННЯ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті наголошується на необхідності застосування нестандартного фізкультурного обладнання в закладах дошкільної освіти. Розкривається значення нестандартного обладнання у фізичному розвитку дітей дошкільного віку. З'ясовано особливості використання нестандартних снарядів для розвитку всіх видів рухів, що підвищують інтерес дітей до рухової діяльності.

***Ключові слова:** дитина дошкільного віку, нестандартне фізкультурне обладнання, рухова активність, фізичний розвиток.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Гармонійний різнобічний розвиток особистості дошкільника неможливий без забезпечення його повноцінного фізичного розвитку і міцного здоров'я. Збереження і зміцнення здоров'я є пріоритетним завданням освітньої роботи з дітьми дошкільного віку. У державних комплексних програмах фізичному вихованню дітей приділяється особлива увага. При цьому важливою вимогою є турбота про здоров'я дошкільника, тобто про його фізичне, духовне і соціальне благополуччя, психологічний комфорт, позитивне самопочуття. Завдання дорослих – створити для цього необхідні умови, мотивувати і спонукати малят до рухливих ігор і розваг, до турботи про здоров'я своє та близьких людей. Успішність реалізації цього завдання значною мірою залежить від вдалої організації фізкультурно-оздоровчої роботи і цікавого заохочення дітей, що

досягається, зокрема, використанням нестандартного фізкультурного обладнання.

Зараз існує дуже багато різноманітного фізкультурного обладнання й начебто попит на продукцію цього виду заповнений на 100 %, але, проаналізувавши ринок товарів цього напрямку, можна з упевненістю констатувати: по-перше, продукція цього виду (стосовно виробів із пластмаси) не відповідає санітарним нормам або вартість дуже велика (ураховуючи фінансування державних і комунальних ЗДО); по-друге, деяке обладнання (вироби із металу та дерева) не функціональне та, відверто кажучи, не відповідає віковим особливостям дошкільнят.

Основні з причин виникнення проблем, пов'язаних із кризовою ситуацією у сфері фізичної культури й спорту, характеризуються такими чинниками:

- відсутність товаровиробників доступного та високоякісного спортивного обладнання й інвентарю, які здатні задовольнити попит населення та конкурувати з іноземними виробниками, представленими на вітчизняному ринку;
- украй недостатнє бюджетне фінансування та неефективне залучення позабюджетних коштів [3].

У зв'язку з цим виникає потреба в створенні нестандартного фізкультурного обладнання. Для забезпечення ефективної роботи з фізичного виховання в закладі дошкільної освіти необхідні спеціально обладнані фізкультурні зали і майданчики. У типових проектах дитячих садків не враховано дуже важливі для сприятливої життєдіяльності особливості швидко зростаючого організму малюка. У дошкільні роки спостерігається значний приріст швидкісно-силових якостей, витривалості, гнучкості та спритності, формуються багато рухових умінь та навичок, але база (фізкультурні зали і місця для самостійних занять фізичними вправами), в якій це відбувається, виступає стримуючим фактором, що не дозволяє повною мірою забезпечити розвиток психо-фізичного та морфо-функціонального потенціалу, закладеного в дитині природою. Наявні приміщення, відведені в більшості дитячих садків як для музичних занять, так і для занять фізичними вправами, не завжди відповідають вимогам. У зв'язку з цим необхідний пошук ефективних шляхів вирішення цієї проблеми.

Дослідження сучасних учених (О. Аракелян, О. Богініч, Е. Вільчковський, Н. Денисенко, Л. Карманова, Т. Осокіна, В. Шишкіна та ін.) свідчать, що рухова активність дітей значною мірою обумовлена запропонованим їм руховим режимом дошкільного закладу. Тому кожен дитячий садок повинен бути оснащений фізкультурними залами з відповідними пристосуваннями для реалізації рухових можливостей дітей дошкільного віку. Очевидно, вирішення цього питання не може носити лише

екстенсивний характер (розширення площ для занять фізичними вправами). Інтенсивний шлях розвитку в сучасних умовах найбільш прийнятний для бюджетної сфери освіти. Однак і він в нинішніх економічних умовах підходить далеко не для всіх дошкільних установ. Тому завдання адміністративно-господарських та педагогічних колективів ЗДО – насичення простору фізкультурного залу недорогим, нестандартним, багатофункціональним обладнанням та інвентарем, який відповідає гігієнічним, анатомо-фізіологічним, психічним, естетичним, ергономічним та іншим вимогам.

Метою статті є розкриття виховного потенціалу нестандартного фізкультурного обладнання та можливостей його застосування у ЗДО.

Виклад основного матеріалу. Дослідження останніх років свідчать про те, що сучасні діти здебільшого відчують дефіцит руху. Однією з причин цього є їх тривале перебування в сидячому положенні. На жаль, власний педагогічний досвід і спостереження показують, що далеко не завжди педагоги застосовують у своїй практиці вправи для збільшення рухової активності дітей. Рухатися дітям можна під час проведення будь-якої безпосередньо освітньої діяльності.

Задовольнити природну потребу дітей у русі і збільшити рухову активність дошкільнят покликане нестандартне обладнання, яке виготовлене власними руками педагогів з підручних матеріалів. При його використанні швидко формуються рухові вміння і навички, підвищується інтерес дітей до виконання різних рухів, що веде до збільшення та інтенсивності рухової активності, позитивно позначається на їхньому фізичному і розумовому розвитку, стані здоров'я.

Нестандартне фізкультурне обладнання підходить для самостійних дитячих рухливих ігор і повинно бути доступним, так щоб кожна дитина могла при бажанні використовувати той чи інший атрибут. Зазвичай такий реквізит виготовляється силами батьків та вихователів. Прикладами такого обладнання для спортивних розваг в дитячому садку можуть бути:

- «доріжки здоров'я», які складаються з м'якої тканинної основи з нашитими на неї гудзиками, складовими частинами конструктора та іншими елементами для масажу стоп для профілактики плоскостопості;
- тренажери для дихальної гімнастики, наприклад, стрічки з нанизаними на кінцях паперовими фігурками;
- гра «твістер» або замінюють її саморобні трафарети з зображенням кистей і стоп. Вони потрібні для розвитку координації рухів і просторового сприйняття;
- кільцекид;
- дитячі еспандери;

- мішечки з крупами, зшиті з різних на дотик видів тканин;
- різнокольорові прапорці, хустинки та стрічки;
- набір для гри в дартс [2, с.89-93].

За твердженням Т. Осокіної, Е. Тимофєєвої, М. Рунової, нестандартне фізкультурне обладнання повинно носити не тільки розвивальний характер, але також бути різноманітним, динамічним, поліфункціональним.

Нестандартне обладнання – це завжди додатковий стимул фізкультурно-оздоровчої роботи. Нетрадиційне обладнання застосовується у всіх видах дитячої діяльності – як в організованій (заняття в дошкільних установах, ранкова гімнастика тощо), так і в самостійній, вільній (відпочинок, індивідуальні заняття та ігри). Використання правильно підібраних нестандартних спортивно-ігрових посібників сприяє ефективній організації педагогічного процесу, що дозволяє успішно вирішувати завдання фізичного виховання: задовольняти потреби дошкільнят в русі, формувати рухові вміння і навички відповідно до їхніх індивідуальних особливостей, розвивати фізичні якості дітей, попереджати порушення опорно-рухового апарату; виховувати позитивні морально-вольові риси особистості, активність, самостійність; створювати сприятливі умови для активного відпочинку, радісної змістовної діяльності в колективних іграх і розвагах; залучати дітей до занять з фізичної культури і спорту.

Нестандартне обладнання та інвентар поєднують у собі варіативність, доцільний підбір і раціональне його використання як безпосередньо в організованій освітній діяльності з фізичного виховання, так і в інших організаційних формах фізкультурно-оздоровчої роботи з дітьми. Основна мета застосування такого обладнання – стимулювання і вдосконалення розвитку рухових і фізичних якостей у дітей дошкільного віку. Застосування нестандартного фізкультурного обладнання на заняттях з фізичної культури дозволяє розвивати виразність і красу рухів, мотивувати дітей на рухову активність в самостійних видах діяльності.

На ефективність проведення безпосередньо організованої освітньої діяльності з фізичного виховання впливає якісна й глибоко продумана попередня робота з підготовки всіх необхідних посібників та інвентарю, які допоможуть проводити заняття жваво, емоційно, цікаво. У фізкультурно-оздоровчій діяльності варто також послуговуватися методичними рекомендаціями, запропонованими В.С Строгановою. А саме: використання нестандартного обладнання супроводжується показом правил користування ним; повинні бути розроблені наочні схеми можливої трансформації, які допомагають дітям навчитися грати з нестандартним обладнанням; необхідно створювати спільно з дітьми картотеку рухливих ігор з внесеним нестандартним обладнанням; створювати емоційне

благополуччя при використанні нестандартного обладнання; надавати дітям можливість проявляти ініціативу і самостійність в виборі нестандартного обладнання; підтримувати взаємодію дітей один з одним в руховій діяльності з нестандартним обладнанням; розумно поєднувати стандартне і нестандартне обладнання для фізичного розвитку дошкільнят [5, С. 245]. Звичайно доцільно звертати увагу на вимоги, що висуваються до нестандартного обладнання. Воно повинно бути: безпечним, максимально ефективним, зручним у застосуванні, компактним, універсальним, технологічним і простим у застосуванні, естетичним [4].

До нестандартного фізкультурного обладнання, яке можуть виготовляти педагоги і батьки, можуть належати ребристі доріжки, масажні диски, м'які колоди, диски-купини, канатна доріжка та ін., використання яких впливає на рецептори стоп, забезпечує профілактику і лікування плоскостопості, змінюються відчуття, встановлюється спокійний і гарний настрій. Багатофункціональні мішечки, наповнені дрібними кульками, з допомогою яких відбувається тренування в рівновазі, формують і зберігають правильну поставу та впливають на дрібну мускулатуру рук. Різноманіття нетрадиційного обладнання дає можливість продуктивно застосувати його як на традиційних, так і на заняттях нетрадиційної форми. Наприклад, масажні доріжки, гусеницю вихователі ЗДО можуть використовувати у вступній частині заняття; м'які кільця, султанчики, капсули від кіндер-сюрпризів застосувати при виконанні загально-розвиваючих вправ, а для основних видів руху – різноманітні дуги, ворота, тунелі, модулі.

Доцільний підбір і раціональне використання такого обладнання сприяє розвитку рухової сфери дошкільників, формуванню різноманітних рухових умінь і навичок, розвитку фізичних якостей і творчих здібностей, виховання морально-вольових якостей, підвищенню інтересу до різних спортивних ігор і фізичних вправ. Поряд з цим, вирішуються завдання, спрямовані на зміцнення здоров'я дітей та їх повноцінний психофізичний розвиток. Виконання вправ з нетрадиційним обладнанням підвищує інтерес дошкільників до фізичної культури, покращує якість виконання вправ, і як наслідок, робить більш ефективною фізкультурно-оздоровчу роботу.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, використання нетрадиційного спортивного обладнання в різних формах фізичного виховання дошкільників сприяє розвитку фізичних здібностей дітей, зручно і легко застосовується на заняттях та у режимних моментах, прищеплює інтерес і любов до фізкультури та спорту, стимулює бажання рухатися, брати участь в іграх, дозволяє збільшити щільність заняття, викликає радість та задоволення, знімає психологічний бар'єр у дітей. Також підвищується інтерес усіх

вікових груп до різних видів рухової діяльності, збільшується їх рухова активність, піднімається емоційний настрій на фізкультурних заняттях. Воно дозволяє внести елемент незвичності, цікавості, викликає у дітей інтерес і бажання грати.

Список використаних джерел

1. Использование нетрадиционного физкультурного оборудования в физическом развитии детей дошкольного возраста [Електронний ресурс]. Режим доступа: <http://открытыйурок.рф/статьи/597094/>
2. Лісневська Н. В. Використання тренажерів і тренажерних пристроїв у системі фізичного виховання дітей дошкільного віку з метою їх оздоровлення / Н.В. Лісневська // Вісник Інституту розвитку дитини. Випуск 20. Серія: Філософія, педагогіка, психологія: Збірник наукових праць. Київ: Видавництво Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова, 2012. С. 89-93.
3. Постанова Кабінету Міністрів України про затвердження комплексної програми «Здоров'я нації» на 2002-2011 роки / із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 1109 (1109-2011-п) від 20.10.2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/36305/>.
4. Проект оновленого переліку фізкультурного обладнання, спортивного спорядження та інвентарю для використання в дошкільних навчальних закладах / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmi.gov.ua>
5. Строганова В.С., Ильина Г.В. Использование стандартного и нестандартного оборудования для физического развития дошкольников в условиях реализации ФГОС ДО // Мир детства и образование: сборник материалов XI Международной научно-практической конференции. Магнитогорск: Изд-во Магнитогорск. гос. техн. ун-та им. Г.И. Носова. 2017. С.251-254. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.magtu.ru/attachments/article/9179/Mup%20детства%20и%20образование%202017.pdf>

УДК 373.2.035:305]:331.548

Лукашова Ю. О.

*Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка*

Науковий керівник – д.п.н., проф. Гнізділова О. А.

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ПРО ПРОФЕСІЇ ДОРΟΣЛИХ

У статті висвітлюється проблема впливу гендерних стереотипів сформованих у суспільстві, на формування уявлень про розподіл професійних ролей між представниками різних статей. Наведено причини появи гендерних стереотипів у виборі професійної діяльності. Наголошується на необхідності застосування принципу гендерної лояльності та гендерної рівності у процесі формування уявлень про професії у дітей дошкільного віку. Запропоновано форми і методи виховної роботи, які доцільно застосовувати у ЗДО з метою збагачення уявлень дітей про розподіл праці й соціальних ролей з позицій статі.